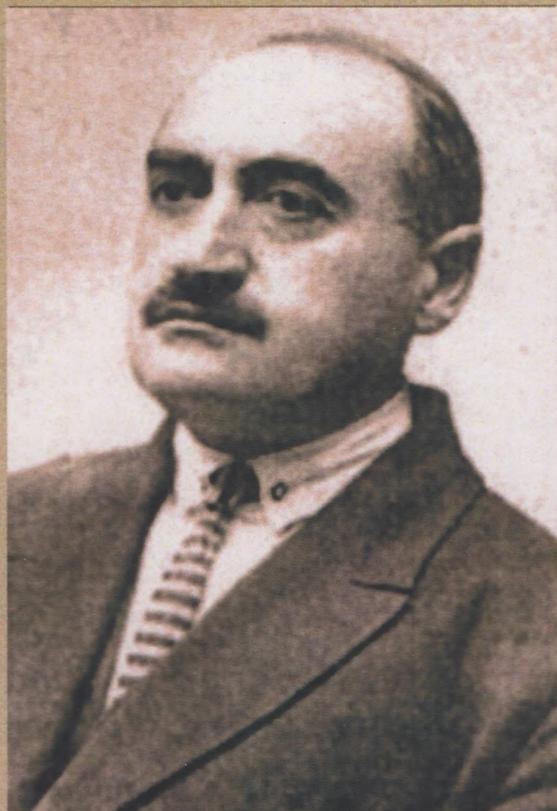

АЛЕКСЕЄВСЬКІ КРАЄЗНАВЧІ ЧИТАННЯ

Матеріали
науково-практичної конференції,
присвяченої 135-річчю
від дня народження
професора Й.І. Танатара

Мелітополь - 2016

Запорізька обласна державна адміністрація
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Мелітопольське національно-культурне караїмське товариство «Джамаат»
Громадська організація «Спілка краєзнавців Мелітопольщини»
Мелітопольський відділ Географічного товариства України

АЛЕКСЄЄВСЬКІ КРАЄЗНАВЧІ ЧИТАННЯ

Матеріали науково-практичної конференції,
присвяченої 135 –річчю від дня народження
професора Й.І. Танатара

Мелітополь - 2016

УДК 908 (477.64) (06)
ББК 26.891 (4Укр - 4Зап- 2Мел) я 5
А 47

Рекомендовано до друку Вченою радою природничо-географічного факультету від 26.08.2016 р. протокол №1

Редакційна колегія:

Молодиченко В.В. – ректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, доктор філософських наук, професор

Арабаджи О.С. – проректор із заочно-дистанційної форми навчання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, кандидат географічних наук, доцент

Даценко Л.М. – декан природничо-географічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, доктор геологічних наук, професор

Левада О.М. – кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму, соціально-економічної географії та краєзнавства Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Резнік В.І. – голова громадської організації «Спілка краєзнавців Мелітопольщини»

А 47 **Алексєєвські краєзнавчі читання:** Матеріали наук.-практ. конф., присвяченої 135-річчю від дня народження професора Й.І. Танатара / Відп. ред. О.С. Арабаджи. – Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – 142 с.

ISBN 978-617-7346-49-3

Конференція присвячена 135-річчю від дня народження видатного вченого та педагога, засновника відомої в світі рудної школи, першовідкривача жовтоводських уранових руд, дослідника криворізьких родовищ залізних руд, доктора геологічних наук, професора Йосипа Ісааковича Танатара. До збірки включені спогади рідних та колег про славетного мелітопольця, матеріали, присвячені історичній спадщині краю, суспільно-географічному аналізу, геологічним та рекреаційно-туристичним дослідженням, екологічним та природоохоронним проблемам регіону та краєзнавчому вихованню молоді.

Всі матеріали подано у авторській редакції. Відповідальність за підбір і виклад фактів у статтях несуть самі автори. Висловлені в статтях думки не обов'язково збігаються з точкою зору редакційної колегії.

ISBN 978-617-7346-49-3

УДК 908 (477.64) (06)
ББК 26.891 (4Укр - 4Зап- 2Мел) я 5
© Автори матеріалів, 2016

ЗМІСТ

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ Й.І. ТАНАТАРА

<i>Екатерина Танатар</i> Tanatar Melitopolensi (Йосиф Танатар из Мелитополя).....	6
<i>Ганна Швидько</i> Вітчизняне і міжнародне інтелектуальне коло спілкування професора Йосипа Ісааковича Танатара.....	17
<i>Владимир Баранов</i> Палеодюны Северного Приазовья – как источники железной руды и каменного материала для изготовления культовых сооружений.....	21
<i>Світлана Новгородська</i> Комплекс речей Йосипа Ісааковича Танатара в колекції Мелітопольського міського краєзнавчого музею	25

ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА МЕЛІТОПОЛЬЩИНИ

<i>Александр Алексеев</i> Садовод Бердянского образцового степного лесничества	28
<i>Виктор Исмаилов</i> Медовые россыпи самоцветов	31
<i>Ганна Калашишникова</i> Павло Ловецький – видатна постать Запорізького краю.....	34
<i>Владимир Резник, Светлана Себастьянская</i> Гидрологическая, медицинская и санитарно-гигиеническая характеристика водолечения в Северной Таврии XIX века	38
<i>Татьяна Савина</i> Дорога труда и радости.....	42
<i>Валентина Тимашова</i> Профессор Нина Абелевна Войлошникова - сподвижниця географического образования в г. Мелитополе.....	45

СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

<i>Олена Арабаджи</i> Міжкультурна інтеграція Мелітополя як чинник перспективного розвитку міста.....	50
<i>Михайло Момот, Олена Арабаджи</i> Проблеми націєтворення в умовах сучасного українського суспільства	52
<i>Анатасія Кондратенко</i> Територіально-галузева структура інвестицій в економіку Запорізької області.....	54
<i>Ольга Левада, Ірина Боговін</i> Основні тенденції ринку праці в м. Мелітополь.....	56
<i>Михайло Сажисв</i> Соціально-культурні аспекти національної політики України.....	59
<i>Михайло Сажисв, Ганна Денисова</i> Ключова проблема тіньової економіки в Україні	63

Тетяна Терещенко Проблеми та перспективи сталого розвитку Покровського району Дніпропетровської області	67
Ірина Донець, Миколай Стецишин, Даріна Хомотюк Роль краєзнавства у вихованні молоді.....	69
Надія Хавер Самореалізація та розвиток особистості учня шляхом використання потенціалу краєзнавства Херсонської області	71

РЕГІОНАЛЬНИЙ ГЕОГРАФО-ЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Наталія Барабоха, Олексій Барабоха Природно-заповідний фонд міста Мелітополя: минуле, сьогодення, майбутнє.....	74
Володимир Воровка, Віктор Демченко Стратегія природничих наукових досліджень в межах Українського Приазов'я.....	76
Світлана Гришко Ландшафтна структура Радивонівського лісового масиву	79
Валерія Зав'ялова, Юлія Іваненко Екологічні проблеми ґрунтів м. Мелітополь і Мелітопольського району	83
Катерина Малініна Український заповідник – Хомутівський степ	86
Левон Ордян, Дарина Оболенська, Оксана Яременко Оцінка рівня забруднення поверхневих і підземних вод Херсонської області.....	88
Маргарита Підгайна Еколого-геологічна обстановка Херсонської області	90
Лариса Прохорова, Анастасія Гайдук Парк як важливий архітектурно-ландшафтний комплекс в межах урболандшафта (на прикладі Центрального міського парку м.Мелітополь).....	95
Лариса Прохорова, Вікторія Усольцева Вплив полезахисних лісосмуг на інтенсивність дефляційних процесів (на прикладі Мелітопольського району)	98
Геннадій Тамбовцев, Юлія Довженко Экологическая оценка территории в районной планировке и ее значение.....	100
Маргарита Янєва Еколого-біологічна характеристика популяції судака Каховського водосховища.....	103

ГЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, МЕТОДИКА

Людмила Даценко, Тетяна Зав'ялова Тектонічна будова Мелітопольського району.....	107
Ганна Денисова, Лариса Прохорова Аналіз геоекологічного стану берегової зони Азовського моря в районі міста Генічеськ	109
Олександр Поляшов, Анастасія Клименко Фракціонний аналіз пляжевих отложений в устьє реки Берда.....	111
Лариса Прохорова Деякі факти до історичного нарису щодо формування морської геології в Україні (кінець 19- середина 20 сторіччя)	114
Лариса Прохорова, Катерина Неберекутіна Геолого-екологічний стан Сергіївського залізорудного родовища (Приазовського району)	116
Юрій Хоменко, Алена Мунтян Експрес-оценка количественного содержания минералов в россыпных отложениях.....	119

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ*Ірина Арсененко*

Мотиваційні аспекти організації екскурсійної діяльності в Запорізькому регіоні 121

Олег Байтеряков, Дмитро Передрій

Розподіл рекреаційних погод курорту Кирилівка в 2011-2015 рр. 124

Тетяна Сапун

Фізико-хімічна характеристика родовища лікувальних грязей озера Велике..... 128

Олеся Топалова, Владислав Гончаров

Перспективи розвитку адаптивного туризму в національних природних парках України 131

Юрій Хоменко, Александр Поляшов

Геологические факторы как основа формирования туристской мотивации 134

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ 138

господарствами у галузі тваринництва є ТОВ агрофірма «Обрій», ТОВ «Славутич», ТОВ «Маяк», ТОВ «Родина», ТОВ «Відродження».

Ключовими проблемами, що сформувалися в Покровському районі протягом останніх років і потребують поетапного вирішення, є суттєві диспропорції соціально – економічного розвитку, низька конкурентоспроможність та інвестиційно – інноваційна активність. Стабільність розвитку району залежить від рівня диверсифікації економічного потенціалу. Застаріла і вузькоспеціалізована економічна база району не відповідає сучасним вимогам ринкової економіки і не охоплює наявний власний потенціал. При обмеженій платоспроможності внутрішнього ринку соціально – економічна ситуація району становиться вразливою з боку зовнішніх факторів: в залежності від кон'юнктури відповідного сектору міжнародного ринку, стабільності постачання та динаміки цін на енергоносії та інших факторів, що впливають на ефективність діяльності підприємств району.

Останнім стратегічним ресурсом і головним чинником економічного зростання Покровського району є людський потенціал. Разом з тим негативний вплив на розвиток людського потенціалу на сучасному етапі справляє складна ситуація на ринку праці,

низька доступність та недостатня кількість соціальних послуг, медицини та освіти, низький рівень доходів та особистого споживання, поширення бідності тощо.

Однією з гострих і значущих для сталого соціально – економічного розвитку району є проблема збереження і зміцнення трудового потенціалу. Саме кількісні та якісні параметри трудового потенціалу стають у сучасних умовах головним чинником розвитку. На сучасному етапі розвитку необхідно створити умови, які б дозволили району повністю реалізувати наявний трудовий потенціал, максимально збільшити інвестиції у економіку району, здобути конкурентні переваги на загальноукраїнському та світових ринках. Це повинно стати головною метою регіональної стратегії розвитку Покровського району, таким чином зазначена стратегія має бути спрямована в першу чергу на розв'язання таких проблем:

- підвищення інвестиційної привабливості району та інноваційної активності;
- розвиток фізичної та соціальної інфраструктури;
- подолання регіональних диспропорцій у соціально – економічному розвитку;
- розвиток та раціональне використання трудового потенціалу та формування сприятливого соціального клімату.

Література:

1. Географічна енциклопедія України : в 3-х томах. Т. 2 : З-О / Маринич О.М., ред. - Київ : Укр. Рад. Енцикл., 1990. - 480 с.
2. Покровський район Дніпропетровської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki>.
3. Офіційний сайт Покровської районної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pokrov-rn.dp.gov.ua/OBLADM/pokr_rda.nsf/doc.
4. Фондові матеріали Покровської районної державної адміністрації .

Ірина Донець, Миколай Стецишин, Даріна Хомотюк
м. Мелітополь

РОЛЬ КРАЄЗНАВСТВА У ВИХОВАННІ МОЛОДІ

Краєзнавство в системі освіти України є традиційним і ефективним засобом навчання і виховання дітей та молоді, яке є комплексом різних засобів вивчення та виховання.

Використання екскурсій, подорожей, систематичних краєзнавчих спостережень і досліджень для розширення кругозору студентів, освоєння різнобічних практичних

навичок, виховання у них патріотизму і моральності, любові до малої батьківщини набули широкого поширення в Україні з початку ХХ століття. В історії вітчизняної педагогіки це один з яскравих прикладів тривалого і стійкого збереження і розвитку принципів і методів організації та здійснення освітньої діяльності.

Метою краєзнавчої освіти є формування національної самосвідомості та відповідальної громадської поведінки на основі вивчення історичної спадщини та сучасного життя рідного краю.

Основними задачами краєзнавчої освіти є:

- формування знань про історію, культуру, природних особливостей свого регіону в загальнонаціональному, загальнодержавному контекстах;
- формування уявлень про різні сторони сучасного життя свого краю та його населення про головні проблеми та перспективи розвитку регіону;
- розвиток громадянських якостей, патріотичного відношення до України та любові до свого рідного краю;
- розвиток дослідницьких та творчих здібностей, накопичення емоцій та різного досвіду творчої діяльності в процесі вивчення географії, історії та культури Запорізького краю [1].

Краєзнавча робота з педагогічної точки зору, дуже багатогранна. Одночасно вона може носити пошуковий і прикладний, суспільно-корисний і освітньо-виховний характер. Вибір змісту і методів краєзнавчої роботи - найважливіші педагогічні завдання.

Сутність краєзнавчого навчання, спрямоване на активне пізнання навколишньої дійсності. Джерелом такої діяльності є екскурсії, зустрічі з видатними людьми, пошуково-дослідницька діяльність студентів і викладачів.

Краєзнавча освіта та самоосвіта не мають вікових обмежень і доступні (в тих чи інших формах) будь-якому громадянину України.

Розширення доступу до краєзнавчих освітніх ресурсів, накопичення наукових знань та систематизація інформаційної бази з краєзнавства, залучення жителів у процес вивчення рідного краю, це є одним із пріоритетних напрямків у соціокультурному розвитку регіону.

Краєзнавчій освіті сприяють організації та установи, які мають ресурси (музеї, театри, бібліотеки, освітні центри та інше.), а також, велике значення мають у розповсюдженні краєзнавчих знань засоби масової інформації.

Краєзнавча робота є одним із ефективних засобів формування патріотичного виховання людини, культури, моралі й духовності та інтенсивного включення її в суспільне життя країни.

Сьогодні, на сучасному етапі розвитку України ярко виражена тенденція, яка спрямована на закріплення державності, відродження культурно-історичних традицій, формування демократичного, громадського суспільства. В цих умовах велику роль має консолідація суспільства на основі громадсько-патріотичних цінностей та морально-культурних традицій України.

В суспільстві повинно виникти усвідомлення того, що патріотизм повинен стати невід'ємною складовою частиною українського менталітету. Патріотичне виховання включає в себе не тільки формування духовно - моральних, громадянських і світоглядних якостей особистості, які проявляються в любові до Батьківщини, до свого дому, але і в прагненні й умінні берегти і примножувати традиції, цінності свого народу, своєї національної культури, своєї землі [2].

На сьогоднішній день перед усіма нами стоїть життєво важливе завдання відродити в українському суспільстві почуття істинного патріотизму як соціальну і духовно - моральну цінність, сформувані у молоді громадянську активність, соціально значущі якості, які повинні проявлятися в трудовому і творчому процесах і в тих видах діяльності, які пов'язані із захистом Батьківщини.

Література

1. Лихачев Д.С. Краеведение как наука и как деятельность. - М.: Искусство, 2000. - 298с.
2. Ушинский К.Д. Избранные педагогические сочинения [Текст] / К.Д. Ушинский. - М., 1974. - Т. 2. - 215с.